



Sår - Stråleskade - pleie og behandling av hudreaksjoner før, under og etter strålebehandling.

D11610

Utgave:
4.01Gjelder fra:
22.08.2023

Side 1 av 2

Hensikt og omfang

Sikre best mulig behandling og stell av sår etter stråleskade.

Ansvar/målgruppe

Lege og sykepleier

Annet helsepersonell etter delegering.

Handling

Behandlingen kan i de fleste tilfeller erstatte den tradisjonelle behandlingen med saltvannsomslag. Det vil føre til større velvære for pasienten, mindre behov for bandasjeskift, samt forebygge sår dannelse i huden.

Forebyggende

Stell av strålefelt ved rød, varm intakt/hel hud

- Legg på Mepilex transfer ved påbegynt stråling eller så fort huden begynner å bli rød. Denne bandasjen kan ligge på i opptil 7 dager og virker avkjølede og lindrende på huden. Mepilex transfer kan ligge på under stråling.
- Mild kortisonkrem kan brukes ved kløe/irritasjon i strålefeltet (1).
- Se også: [Sår - Bandasjevalg og sårprodukter](#).

Behandling når sår har oppstått:

Stell av strålefelt ved åpen, våt dermatitt (sår)

- [Sår - Sårpleie og generelle smitteverntiltak](#)
- Ved valg av bandasjer, se: [Sår - Bandasjevalg og sårprodukter](#)
- Utfør håndhygiene.
- Benytt [aseptisk teknikk](#).
- Skyll såret med temperert sterilt saltvann (NaCl 9 mg/ml).
- Alternativt kan saltvannskompresser legges på i 5-15 minutter.
- Klapptørk med sterile kompresser.
- Beskytt sårkanten med barrierefilm.
- Legg på absorberede silikonheftende bandasje. Denne bandasjen kan ligge på i opptil 7 dager og virker avkjølede og lindrende på huden.
- Daglig observasjon.
- Mepilex Lite (1) er spesielt egnet til denne type sår og kan også ligge på under stråling.

Utgave: 4.01	Sår - Stråleskade - pleie og behandling av hudreaksjoner før, under og etter strålebehandling.	D11610 Side 2 av 2
-----------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------

Generelle forsiktighetsregler

- Strålefeltet observeres jevnlig, hyppigst ved begynnende hudreaksjon.
- Under strålingsperioden kan pasienten dusje, gjerne med lunkent vann og lavt trykk på dusjen.
- Som hovedregel skal det ikke være nødvendig med kremer/salver ved bruk av absorberende silikonheftende bandasjer.
 - Ved tørrhet, kløe og irritasjon kan en uparfymert fuktighetskrem/lotion smøres på.
 - Ikke krem på hudløse områder.
- Deodorant, parfyme, pudder, barberskum, før- eller etterbarberingslotion og andre alkoholholdige hudpreparater må ikke benyttes på strålefeltet fordi huden kan bli sår og svie kan oppstå
- Ved strålefeltbehandling mot ansiktet, bør barbering gjøres med klippemaskin. Ikke barbering.
- Klær av bomull eller silke anbefales. Ikke for tettsittende.
- Syntetiske stoffer og ull virker irriterende i kontakt med hudreaksjoner.
- Direkte soling mot strålefelt frarådes i behandlingstiden og minst 1 år etter avsluttet strålebehandling
- Generelt anbefales det at strålefeltet ikke kommer i klorvann i behandlingsperioden.
- Varme, som varmekasser og elektriske varmeputer, bør ikke brukes på strålebehandlet hud.
- Unngå nedkjøling av huden med isbiter for å dempe svie og kløe.

Referanser

SI/17.13.01-02	Sår - Bandasjevalg og sårprodukter
SI/17.13.01-16	Sår - Sårpleie og generelle smitteverntiltak
SI/17.34-02	Prinsipper for aseptisk teknikk ved ikke-kirurgiske prosedyrer
SI/17.34-01	Hånddesinfeksjon
SI/17.34-02	Håndvask

Eksterne referanser

1. Kreftlex (2018). Informasjon om hudstell ved strålebehandling. [Internett] [Hentet 26. oktober 2018] Tilgjengelig fra:
<http://kreftlex.no/Leukemi/ProsedyreFolder/BEHANDLING/Stralebehandling/str-Hudstell-ved-stralebehandling?lg=ks&containsFaq=False&CancerType=Leukemi>
2. Wolf, W.R. Radiation dermatitis. UpToDate 2018. [Internett] [Hentet 26. okt. 2018] Tilgjengelig fra:
<https://www.uptodate.com/contents/radiation-dermatitis#H11060676>